

OPPI-ISIÄ I

Väinö Hotti

Teh. VHn

(nettikuva)

MARTTI LUTHER

10.11.1483 – 18.2.1546

”Samoin nykyään Lutherin nimi on maailman mielestä kaikkein vihattavin: se joka minua kiittää, tekee suuremman synnin kuin kukaan epäjumalanpalvelija, rienaaja, valapatto, huorintekijä. avionrikkoja, murhaaja, varas”
(Luther, Gal.kirj.sel. s.502).

*”Kun Herramme ja Mestariimme Jeesus Kristus sanoo: Tehkää parannus jne., **niin hän tahtoo, että uskovaisen koko elämä on oleva parannusta**”* (Luther, 1. teesi).

*”Minä pyydän, että ihmiset olisivat minun nimeni suhteen vaiti eivätkä nimittäisi itseään luterilaisiksi, vaan kristityiksi. Mikä on Luther? Ei tämä oppi minusta ole, eikä minua ole ristiinnaulittu kenenkään edestä. Paavali ei voinut sietää, että kristityt nimittivät itseään hänen tai Pietarin mukaan. Kuinka sitten minä, vaivainen, haiseva matosäkki voisin antaa Kristuksen lasten nimittää itseään minun kurjan nimeni mukaan? Ei niin rakkaat ystävät, vaan **hävittäkäämme juuria myöten puoluenimet ja ottakaamme kristityn nimi hänen mukaansa, jolta oppimmekin on!** Minä en ole enkä tahdo olla kenenkään mestari. Yksin Kristus on meidän Mestariimme.”*

Martti Luther; Ole turvallisista mielin – kokoelmassaan.

*”Hän pelkäsi ahtaita kaavoja ja pyrki siihen, että välttämättömässä reformaatiotyössä säilyisi terveellinen vapaus. Hänelle oli todella henki pääasia ja muodot sivuasiana. Hän ymmärsi, että uusi henki luo vähitellen uudet muodot ilman, että tarvitsee ahdistavaa pakkoa käyttää. **Hän ei koskaan pitänyt kaavamaisista jumalanpalvelusmenoista.** Ja on hyvin merkittävää, että mitä vanhemmaksi hän tuli, sitä enemmän hän niitä pelkäsi. Hän näki vaaran, että seuraava sukupolvi ehkä alkaisi enemmän kiivailla kirkonmenojen kuin lihan kuolettamisen puolesta”* (Kares, Luther, 151, 152).

”Ehkei kukaan muu ihminen”, Thomas Carlyle sanoo, ”jolla on niin nöyrä ja rauhallinen mielenlaatu, ole koskaan täyttänyt maailmaa sodalla ja taistelulla” (Kares, Luther, s.162).

”Niin, me olimme silloin vajonneina niin kauhistavaan pimeään, ettemme kyenneet mitään asiaa oikein arvostelemaan. **Mutta nyt, kun evankeliumin valo välkehtii, alistamme kaikki elämäntutsumukset maailmassa varman ja erehtymättömän arvostelumme alaisiksi**” (Luther, Gal. kirj. sel. s.259).

”Lutherin valtavat sanat: **Oratio, meditatio, tentatio faciunt theologum** rukous, mietiskely ja ahdistus tekevät miehestä teologin” (Pieper, Dogmatiikka, s.59).

”Ei kukaan ajatteleva ihminen voi katsella suurta Weimarin laitosta, jossa 103 nidettä kertoo yhden ainoana ihmisen henkisestä perinnöstä, yhtymättä erään Lutherin tutkijan lausumaan: **’Hän oli suitseva tulivuori**” (Pinomaa, Kuka Luther todella oli, s.28).

”Sinä hetkenä (tornikokemus) uuden elämän voima tulvehti hänen rasittuneeseen sydämeensä. **Hän tunsi itsensä kokonaan uudestisyntyneeksi.** Paratiisin suljetut portit avautuivat hänen ikävöivän katseensa edessä. Koko Raamattu kirkastui aivan kuin uutena ja toisenlaisena kuin ennen” (Kares, Luther, s.371).

”Olkootpa piispat ja papit muuten kuinka pyhiä ja autuaita tahansa, tässä yhdessä asiassa he ovat veltoja – ja vieläpä melkein kaikki. Heillä ei ole huolta totuuden sanan oikeasta saarnasta. **Ja niinpä onkin varmaa, että heidät kerran luetaan susien eikä paimenten joukkoon**” (Kares, Luther, s.393).

”Teidän Keisarillinen Majesteettinne pyytää minulta vastausta ilman sarvia ja hampaita. Minä tahdon siis antaa sellaisen. Minä en usko paaviin enempää kuin kirkolliskokouksiinkaan, sillä on aivan ilmeistä, että molemmat ovat usein erehtyneet ja antaneet itseään vastaan ristiriitaisia lausuntoja. Sen tähden olen kirjoittanut kirjani vain Jumalan sanaan ja omantuntoni vaatimukseen perustuen. Ellei minua kumota Jumalan oman sanan todistuksilla tai muilla selvillä ja ilmeisillä syillä, niin en voi enkä tahdo peruuttaa tai oikaista ainoatakaan kirjoittamaani sanaa. **Sillä on väärin, vahingollista ja vaarallista tehdä mitään vastoin omantuntonsa vaatimusta.** Jumala minua auttakoon! Amen” (Hjalmar Holmquist, Martti Luther, s.76).

”Ja kuta viisaampia, oikeudenmukaisempia ja pyhempää ihmiset ovat Kristuksesta, **sitä enemmän he vahingoittavat evankeliumia**” (Luther, Gal.kirj. sel. s.59).

”Syytettäköön minua ylpeydestä, ja ahneudesta, aviorikoksesta ja murhasta, vihollisuudesta paavia vastaan...**kunhan minua vain ei voida syyttää jumalattomasta vaikenemisesta**” (Kares, Luther, s.145,146).

”Lankeemus opillisessa suhteessa ei ole inhimillistä, vaan **perkeleellistä**” (Gal. kirj. sel. s.580).

(nettikuva)

OSMO TIILILÄ

3.3.1904 – 16.12.1972

*”Koska se (kirkko) ei ole, kuten Rooma opettaa omastaan, sine macula et ruca, **sen on alati tarkistettava kulkutietään**: ecclesia semper reformanda est” (Osmo Tiililä, Kristilliset kirkot ja muut yhteisöt, s.262).*

*”Raamattu on sille (lut.kirkolle) **norma normans**, kun tunnustuskirjat ovat **normae normatae**, joilla on auktoriteetti mikäli ne ovat todella sopusoinnussa Raamatun kanssa” (emt. s.227).*

*”Sellaisissa kohdissa, joissa näyttää olevan ristiriitoja Raamatun ja Lutherin välillä, ei luterilainen kirkko luonnollisestikaan voi ratkaista asioita Lutherin eduksi Raamattua vastaan. **Se ei ole sidottu Lutherin auktoriteettiin, vaan Raamatun auktoriteettiin**” (224).*

*”Ympärilleni tähyillessäni pohdiskelen, tarvitaanko tässä vaiheessa enää meille entisestä olotilastamme tuttuja ammatteja ja tehtäviä vai oliko se munkki oikeassa, joka legendan mukaan aikanaan sai lähetettyä sanoman ystävä munkilleen rajan takaa. Miehet olivat sopineet siitä, että jos kaikki olisi, kuten he olivat kuvitelleet, sanoma sisältäisi sanan **TALITER = siten**. Jos uusi ei olisi kuvitellun mukaista, sanoma olisi sana **ALITER = toisin**. Tiedotus tuli muodossa: **TOTALITER ALITER = kokonaan toisin**” (Osmo Tiililä, Oma Pääsiäiseni, s.186).*

*”Muistan opettajani ja isällisen ystäväni Martti Ruuthin kerran keskustellessamme istuneen hetken mietteissään ja sitten hiljaa kuin itsekseen lausuneen sanoja tähän tapaan: **Jos iankaikkinen autuus ja kadotus ovat todellisuutta, niin miten olemme näin rauhallisia?** Eikö tämän äärettömän vakavan asian tulisi vaikuttaa suorastaan mullistavasti kaikkeen, mitä ajattelemme ja teemme? Sanat sanottuaan vanhus istui hiljaa aivan kuin kuunnellakseen jostakin etäältä odottamaansa vastausta” (mt. 35).*

”Vähäisenkin hengellisen arvostelukyvyn omaava henkilö huomaa yleensä, missä usko on elävää ja missä ei, mutta eräällä alueella tällainen henkien erottaminen ei

näytä yhtä helpolta. **Tarkoitin sitä matkamiehen mielen syrjäytymistä, mikä syntyy innokkaan sosiaalisen toiminnan piirissä**” (Tiililä, Kuolema, s.66).

”Kirkkokaan ei näytä aina muistavan, ettei se ole olemassa tehdäkseen päiväperhosten hetken lentoa mahdollisimman ruusunhohteiseksi” (mt.s.26).

”**Älkää kuunnelko hetkeäkään julistajia, jotka kieltävät kääntymisen välttämättömyyden.** Pyytäkää, jos itse ette vielä koskaan ole todella kääntyneet ja saaneet Herraa Kristusta henkilökohtaiseksi Vapahtajaksenne, että Jumalan antaisi teille pian tämän äärettömän armon. Muistakaa, että kaikki muu on roskaa Herramme ja Vapahtajamme tuntemisen rinnalla. Jollette tajua sitä nyt, tulette sen kerran tajuamaan, kun ajallinen matkanne päättyy” (ss.68,69).

”Voi olla, että kuolevan dogmatiikka kaiken tämä johdosta muodostuu hyvin yksinkertaiseksi. **Ehkäpä siihen ei mahdu muuta kuin tämä: Isä, sinun käsiisi minä annan henkeni!** Sen sijaan ihmisellä, joka jäi yksin, ei ole mitään omaa ajatusta suurempaa. Hän joutuu laskemaan henkensä omiin käsiinsä – sallinette tämän ehkä sopimattoman viitteen: niissä ei pysy enää edes sairaspöydän juomalasi, vaan vapisevat sormet pudottavat senkin permannolle särkymään” (ss.75,76).

”**Hän (Kristus) tuli tänne sen tähden, että täällä kuolla.** Älkää antako niitten johtaa itseänne harhaan, jotka nykyisin korostavat aina vain sivuasioita. Väärään rauhaan nukuttavaa seireenien laulua kuullaan nyt jopa toisinaan saarnatuoleja ja kirkollista lehdistöä myöten” (79).

”Lutherin mukaan Adamkin on silloin sitä mieltä, että hän nukahti vasta äsken, ja itsestään Luther sanoo, että hän nukkuu, kunnes Kristus kolkuttaa hautakammion ovelle ja sanoo: **’Tohtori Martinus, nouse ylös!’** (ss.99,100).

”Emme kulje kuolemassa, minne tahdomme, vaan toinen vie meitä. **Kohtalomme ratkaistaan useimmiten aikaisemmin niinä monen monina kutsun hetkinä, joita Jumala meille lähettää ja joissa joko murrumme hänen käsiinsä tai paadumme**” (109).

”Mutta vanhojen pietistien katsomuksessa on se painava näkökohta, että **korostus on raamatunmukaisesti uudestisyntymisessä:** olenko todella täältä lähtiessäni uudestisyntyneen tilassa? ... Kuolemanjälkeisen tilani laatua ei kaiken todennäköisyyden mukaan ratkaista viimeisellä vuoteellani, vaan se ratkaistaan paljon varhaisemmin. Saatan paatua tilaan, jolloin en enää voi päästä sisälle” (ss.120,121).

(nettikuva)

LASSE MARJOKORPI

”Suomen kirkko sairastaa. Sitä näyttää uhkaavan lähes totaalinen hengellinen kuolema. Asiantila ei koske vain kirkon jäseniä, vaan myös sen palvelijoita, työntekijöitä, pappeja. Ellei kirkon perussuuntaus ratkaisevasti muutu, se menettää oikeuden esiintyä kristillisenä ja tosi kristillisyyt jää vain oppositio- ja protestiryhmien varaan” (Lasse Marjokorpi, Kirkon kuoleman sairaus, s.5.

Perusongelma: ketkä kuuluvat Kristuksen seurakuntaan

”Perusongelma on kysymys kirkon olemuksesta, ketkä kuuluvat Kristuksen seurakuntaan. Tämän ongelman ratkaisu vaikuttaa olennaisesti kirkon julistukseen, järjestykseen ja muuhun käytäntöön...Sen tähden on sanottava: hokekoon vallitseva teologia vaikka ikuisesti mieliteemaansa: kirkko on Kristuksen ruumis, niin eivät kirkon epäuskoiset jäsenet koskaan muutu Kristuksen omiksi, ellei Pyhä Henki saa heitä herättää ja johtaa Kristuksen tuntemiseen. Jos nykyprotestanttinen teologia itsepintaisesti pysyy väitteessään, jonka mukaan Kristuksen seurakunta maan päällä ei ole uskovien summa, niin on kysyttävä: keitä ihmeessä tuohon seurakuntaan vielä kuuluu, nimikristittyjä vai jumalattomia, tokko vielä pakanoitakin?” (emt. ss.9,10,66).

Positiivinen on kristillinen

”Aikamme uskosta käytävää keskustelua sävyttää usein jonkinlainen ”hyvän” monopolisoiminen kristinuskolle. Päätellään, että jokainen ihminen, joka tuo esiin jotakin positiivista, joka tekee jotakin hyvää ja on vilpittömän käsityksissään, olisi kastettuna ilman muuta kristitty... Vilpittömyyden, hyvyyden, rehellisyyden ja sosiaalisen mielen monopolisoiminen kristinuskolle laimentaa kristinuskon eettiseksi yleisuskonnollisuudeksi. Sen mukaan ajatellaan, että kaikki käsitykset, jotka ovat teeskentelemättömiä, ovat kristillisiä” (30,31).

Kirkon lankeemuksen ydin: pyrkimys yhteiskunnallisen aseman säilyttämiseen

”Yritys ylläpitää keinotekoista synteettistä kristikuntaa on synty, joka vesittää kristinuskon oman sanoman ja pitää suuria kansanjoukkoja petollisessa turvallisuudessa. Lankeemuksen ydin on halu säilyttää merkittävä rooli yhteiskunnassa, ihmisten uskonnollisten tarpeiden tyydyttäjän pätevyys. Sanoutuminen irti kristikuntasyn-teesistä merkitsisi joutumista profeettain ja totuudenpuhujain vähemmän suosittuun joukkoon. Kirkon ynseys pietismiä kohtaan selittyy juuri siitä, että näissä liikkeissä on ollut lyhentämättömänä Jumalan sanan julistamista, joka on uhannut räjäyttää pe-

rinteisen kristinuskon ja kansanuskonollisuuden liiton. Jos kirkko ottaisi Jumalan sanan vakavasti ja alkaisi vaatia ihmisiltä todellista mielenmuutosta ja aitoa uskoa, se kenties karkottaisi suurimman tuloläh-teensä, epäuskoisten ihmisten laajat massat. Sen tähden se onkin enemmän askar-rellut sen kysymyksen parissa, miten voisi paremmin seurata aikaansa, palvella ihmisiä ja vastata heidän odotuksiaan kuin kysynyt, miten voisi parhaiten johtaa ihmiset uskomaan Kristukseen Vapahtajanaan ja elämään Jumalan kunniaksi” (32,33).

Radiohartauksien sisältö

”Useimmista niistä saa sen vaikutelman, että täysin epäuskoisia ja Jumalasta vieraantuneitakin koetetaan saada noudattamaan kristillistä etiikkaa, uuden elämän etiikkaa. Jaetaan neuvoja, miten asuntopolitiikkaa hoidetaan kristillisesti, miten liikenteessä, työpaikalla ja monissa muissa elämäntilanteissa menetellään kristillisesti. Kaikki tämä olisi tietenkin aivan oikein, jos näitä ihmisiä samalla pyrittäisiin tekemään kristityiksi” (33).

Vallitsevan tilanteen vanhurskauttaminen

”Kirkon toiminnalle on viime aikoina ollut ominaista jonkinlainen perässä kulkeva, toteava ja hyväksyvä luonne...On tietenkin itsessään myönteistä, että kirkko reagoi yhteiskunnan muutoksiin. Mutta jos se hylkää profeetallisen kutsumuksensa ja jää vain alituisesti tilanteen vanhurskauttajaksi, se ei enää toimita tehtävänsä, vaan on langennut massojen myötäjuoksijaksi ja joukkojen uskonnolliseksi pyhittäjäksi. Peruslankeemus on Jumalan sanan mukauttaminen vallitsevaan tilanteeseen” (39,40).

Onko papin julistus aina Jumalan sanaa?

”On selvää, että niin kauan kuin luetaan Raamatun tekstejä, niin luettu on Jumalan sanaa olipa lukija kuka tahansa, vaikkapa kääntymätön pappikin. Mutta heti kun aletaan selittää luettua tekstiä, on tilanne toinen. Ei ole edes sanottua, että uudestisyntyneenkään papin puhetta voidaan pitää Jumalan sanana, saati sitten sellaisen, jolle hengelliset kokemukset ovat peräti käsittämättömiä. Ilmeisesti puhuttu sana on Jumalan sanaa sen mukaan kuin Pyhä Henki saa sen tehdä eläväksi. Sen tähden on asiatonta puhua reaali-presensistä saarnassa. On saarnoja, joissa Pyhä Henki on läsnä, ja on saarnoja, jotka ovat ihmissanoja, kuulostakoot miten nöyryiltä tai lennokkailta tahansa... Saarna, joka pidetään tavalliselle kirkkoyleisölle, saa olla kuinka tekstille uskollinen tahansa, mutta jos siinä ei esitetä kristinuskon joko-tahi - vaatimusta, todellisen uskon ja kääntymisen vaatimusta, niin se ei pohjimmaltaan ole kristillinen eikä uustestamentillinen” (45,47)